

5999

MEMORANDUM
MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN
B.V.D.

VAN: Hoofd BVD

AAN: Zijne Excellentie de
Minister-President,
t.a.v.

Hierbij doe ik U een samenvattend overzicht toekomen van de ontwikkelingen waarover sinds vorig jaar zomer gerapporteerd is in de wekelijkse bulletins inzake studentenactiviteiten.

~~WA~~
Rid
Adm
4

HA 110/5

111111

Ex.: 2

- 2 NOV. 2001

Deze rubricering is beëindigd na 50 jr.

HET JEUGD- EN STUDENTENRADICALISME SEDERT DE ZOMER VAN 1968

Inleiding

De grote massa van de Nederlandse studenten is in de maanden mei en juni 1968 niet in staat of bereid gebleken hier te lande soortgelijke situaties te doen ontstaan als in andere Westeuropese landen, met name in Frankrijk.

Ook nadien, toen het in het buitenland betrekkelijk rustig bleef, is het hier slechts eenmaal tot vrij ernstige ordeverstoringen gekomen (oktober 1968, Amsterdam). Dat wil niet zeggen, dat de studenten voor het overige niet actief zijn geweest. Tot nu toe zijn hun initiatieven evenwel geen van alle zo spectaculair of belangrijk geweest, dat zij ook bij radicale jongeren in het buitenland weerklank vonden.

Wel is het nog te vroeg om te zeggen of dat ook het geval zal zijn met een anti-NAVO-campagne, die op stapel staat (zie blz. 5). Belangrijk daarbij is, dat in tegenstelling tot alle voorgaande activiteiten, aan deze campagne ook wordt deelgenomen door communistische organisaties uit Oost-Europa en ze wellicht zelfs door deze geïnspireerd wordt.

De hierna volgende beschouwing inzake de sinds juni 1968 gevoerde acties bestrijkt zowel het internationale als het nationale terrein. Behalve dat daarbij aandacht zal worden besteed aan specifieke studentenacties, zullen ook die activiteiten en organisaties de revue passeren, welke (zijdelings) met die van de studenten te maken hebben. Gedacht wordt daarbij niet alleen aan middelbare scholieren, maar ook aan de overige radicale jongeren.

INTERNATIONALE ONTWIKKELINGEN

Algemeen

Was het in 1968 aanvankelijk zo, dat de activiteiten van zowel de zgn. voorhoede-jongeren als die van het Congres van Europese Syndicalistische Studentenorganisaties (CESE), internationaal gecoördineerd leken, na de zomer werden beide organisaties steeds minder actief en lieten weinig van zich horen.

Inmiddels hebben trotskisten hardnekkige pogingen ondernomen om de plaats van de "voorhoede" in te nemen. Daarnaast gaat het er op lijken dat enige bij de CESE aangesloten organisaties opnieuw actief worden. Dat gebeurt dan kennelijk (mede) op initiatief van de in Amsterdam "studerende"

die nog steeds secretaris is van de CESE, maar daarnaast ook over goede contacten met Oosteuropese communisten beschikt.

Voorhoede-jongeren

Deze in maart 1967 in Brussel tot stand gekomen bundeling van Westeuropese links-socialistische jongeren- en studentenorganisaties heeft ten doel, acties tegen de NAVO en tegen het Amerikaanse optreden in Vietnam te coördineren. Zij wordt ook wel "de Conferentie van Brussel" genoemd.

De belangrijkste, tot de voorhoede behorende organisaties zijn: de Socialistische Jeugd van Nederland (SJ) en de democratisch-socialistische studentenvereniging "Politeia" (beide organisaties zijn federatief met elkaar verbonden); de Socialistische Duitse Studentenbond (SDS) uit West-Duitsland; de Jeunesse Communiste Révolutionnaire (JCR) uit Frankrijk (deze organisatie werd in juni 1968 wegens haar aandeel in de studentenonlusten door de Franse regering ontbonden); de jeugdorganisatie van de Italiaanse pacifistisch-socialistische partij (PSIUP) en de Falcemartello (een partij-onafhankelijke groep van militante leden van de PSIUP en de Italiaanse communistische partij, waaronder, naar verluidt, zowel pro-Chinese als pro-Castro figuren) en de Deense Socialistik Ungdoms Forum (SUF).

De belangrijkste actie van de voorhoede was ongetwijfeld de op 17 en 18 februari 1968 in West-Berlijn gehouden manifestatie tegen de Amerikaanse politiek inzake Vietnam en tegen de NAVO *). Deze bestond uit een meeting van 3000 en een demonstratie met 12.000 personen. Bij die gelegenheid werd een resolutie aangenomen, waarin acties werden aangekondigd tegen NAVO-bases in West-Europa, onder het motto "Vernietig de NAVO" verkondigde tijdens een op 21 februari 1968 in Amsterdam gehouden bijeenkomst, dat deze acties moesten culmineren in massale straatdemonstraties, gecombineerd met subversieve acties zoals het opblazen van oorlogsmateriaal.

*) Wellicht werd deze manifestatie mede georganiseerd door de CESE. Bekend werd dat de deelnemers daaraan zonder visum door de DDR konden reizen. secretaris van de CESE en voorzitter van de commissie buitenland van de Studenten Vakbeweging (SVB), zou dit bij de Oost-Duitsers bewerkstelligt hebben.

In feite is van dit alles niets terecht gekomen. Een gebeurtenis, die daarop ongetwijfeld invloed heeft gehad, is de kort voor Pasen 1968 op gepleegde moordaanslag, waardoor deze voor-aanstaande SDS'er voor lange tijd werd uitgeschakeld.

Een van de belangrijkste oorzaken van de sinds februari 1968 gesignaleerde inactiviteit, was de onderlinge verdeeldheid, wellicht voornamelijk veroorzaakt door pogingen van trotskisten om meer invloed te verkrijgen. Alhoewel zij reeds in enige aangesloten organisaties (zoals de Franse JCR en de Deense SUF) een belangrijke rol speelden, wilden zij het blijkbaar in de "voorhoede" geheel voor het zeggen krijgen. Mogelijk hield het hiermee verband, dat zij tot tweemaal toe aan de SJ het voorstel deden het voorhoede-secretariaat naar Amsterdam te doen verplaatsen, waar zij het via de SJ sterker zouden kunnen beïnvloeden.

Deze pogingen mislukten, zoals op een half december j.l. in Parijs gehouden bijeenkomst van trotskisten bleek. Om die reden werd daar vervolgens besloten over te gaan tot uitwisseling van gegevens inzake politieke activiteiten, zodat men in staat zou zijn de meest geschikte data vast te stellen voor gezamenlijke gecoördineerde acties in Europa.

Inmiddels trok de SDS zich uit de "Conferentie van Brussel" terug en deelden de JCR en de SJ mee niets meer in deze organisatie te zien. Wel bleven verschillende "voorhoede"-organisaties met elkaar in contact, zoals bleek uit een op 8 en 9 maart j.l. in Brussel georganiseerde manifestatie tegen de NAVO, waaraan o.m. werd deelgenomen door vertegenwoordigers van de JCR, de Socialistische Jonge Wachten (Belgisch lid van de voorhoede), de SDS en de SJ. De 8e maart was gewijd aan een meeting en de 9e aan een demonstratie; beide hadden hetzelfde karakter als de Vietnam-NAVO-manifestatie van half februari 1968 in West-Berlijn.

Gezien dit laatste is het dus nog niet zeker, dat de opheffing van de voorhoede een nadelige invloed heeft gehad op de activiteiten van de links-radicalen jongeren.

CESE *)

In maart 1967 werd naast de "voorhoede", ook de CESE in Brussel opgericht. Van het begin af had de communistische Internationale

*) Noch de "voorhoede", noch de CESE moeten als hechte organisaties gezien worden. Men kan zich vermoedelijk aansluiten zonder dat er sprake is van ballotage. Een geheel andere opzet dus dan die van de communistische Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ) en de communistische Internationale Unie van studenten (IUS).

Unie van Studenten (IUS) grote belangstelling voor het wel en wee van deze organisatie. Enige daarbij aangesloten organisaties maken trouwens deel uit van de IUS, zoals de Union Nationale des Etudiants de France (UNEF) en de Belgische Vereniging der Vlaamse Studenten (VVS), welke laatste zelfs in het IUS-secretariaat vertegenwoordigd is.

Andere aangesloten organisaties zijn de grondraad (AStA) van de Freie Universität (FU) van West-Berlijn, die in handen is van de SDS en de Engelse Radical Student Alliance (RSA), waarin zowel communisten als trotskisten de leiding hebben.

Voor wat Nederland betreft is de SVB aangesloten.

UNEF-conferentie

Naast de CESE en de "voorhoede" ontstond er nog een andere combinatie, vermoedelijk op initiatief van de laatste. Op 29 augustus 1968 werd namelijk in Brussel, onder auspiciën van de UNEF - naar het zich laat aanzien door trotskisten geïnspireerd -, een conferentie gehouden, waaraan werd deelgenomen door o.a. vertegenwoordigers van de JCR, de SDS, de SJW, de Leuvense Studentenvakbeweging (SVB), de UNEF, Politeia (vertegenwoordigd door zijn voorzitter) en de Engelse Revolutionary Socialist Student Federation (RSSF), waarvan zowel trotskisten als anarchisten deel uitmaken. De oorspronkelijke opzet van deze conferentie was na te gaan op welke manier de revolutionaire beweging in de kapitalistische landen uitgebreid zou kunnen worden met het oog op de revolutionaire strijd in het najaar van 1968: een internationale actie van studenten en arbeiders gezamenlijk. De indruk bestaat dat men ter vergadering geen vorderingen in deze richting maakte. Besloten werd eind 1968 of begin 1969 in Parijs een tweedaagse manifestatie te organiseren, gelijk aan die van februari 1968 in Berlijn. (Mogelijk werd dit de tweedaagse manifestatie in Brussel op 8 en 9 maart j.l.)

De gebeurtenissen in Tsjechoslowakije

Kennelijk mede als gevolg van de inval van de troepen van Warschaupactlanden in Tsjechoslowakije op 20 augustus 1968, kwam er vertraging in een gezamenlijke anti-NAVO-activiteit van Westeuropese links-radicalen jongeren. Op het 9e Wereldjeugdfestival (zomer 1968 in Sofia gehouden) was namelijk besloten om begin december 1968 in Frankfurt een congres te organiseren over een tegen het Atlan-

tisch bondgenootschap te voeren campagne. Gedacht werd daarbij aan het bezetten of blokkeren van NAVO-bases en aan acties binnen de NAVO-strijdkrachten. Deelnemende organisaties zouden zijn de SDS, de UNEF, de RSA en de SVB, aldus mededelingen van die terzake kennelijk als coördinator optrad. Eind augustus d.a.v. verklaarde hij evenwel dat de actie enige weken was uitgesteld.

Ook het in september 1968 in Frankfurt gehouden 23ste congres van de SDS, waaraan door veel buitenlanders (o.w. ook Nederlanders) werd deelgenomen, besloot deze actie voorlopig niet te laten doorgaan. Bij dat besluit speelde overigens niet alleen de kwestie Tsjechoslowakije een rol. Behalve dat gebleken was dat verschillende activiteiten door de SDS op touw gezet, geen resultaat boekten, had deze organisatie ook met interne tegenstellingen te kampen.

Wel besloot het congres tot een actie tegen Bundeswehr. Men kondigde aan, het leger van binnen uit te gaan bestrijden door infiltratie in de groep van 16- t/m 19-jarigen. Ook wilde men tot activiteiten trachten te komen door middel van de zgn. vakbond van dienstplichtigen, de vereniging van dienstweigeraars en de politieke scholierenorganisatie AUSS (Aktionszentrum Unabhängiger und Sozialistischer Schüler) (zie ook onder West-Duitsland).

Conferentie Berlijn

Alhoewel volgens de campagne tegen de NAVO slechts enkele weken zou worden opgeschort, duurde het nog tot november 1968 aler de voorbereidingen hervat werden. In die maand werd in Oost-of West-Berlijn een internationale bijeenkomst gehouden, bijgewoond door vertegenwoordigers van de Westduitse SDS en de AstA en de Oostduitse Freie Deutsche Jugend (FDJ), de Studentenraad van de Sowjet-Unie, de SVB, de Engelse RSA en RSSF, en de Poolse Studenten Unie (ZSP). *)

*) Deze Poolse studentenunie speelde van 1960 af een belangrijke rol in de pogingen van de communistische Internationale Unie van Studenten (IUS) om te komen tot een zgn. wereldstudenteneenheid. Dit streven had vermoedelijk uitsluitend ten doel de communistische invloed in de internationale studentenwereld te vergroten ten koste van de bonafide International Student Conference (ISC), die in Oegstgeest is gevestigd. De activiteiten van de ZSP daarin werden gecombineerd met die van de UNEF. - De ISC ontstond in 1950 als "tegenhanger" van de IUS.

Ter vergadering werd een conceptvoorstel uitgewerkt voor een internationaal werkcongres, dat in het voorjaar van 1969 zou moeten plaatsvinden en waarvoor een 60-tal socialistische organisaties zou worden uitgenodigd (w.o. de SVB en de SJ). Als organisatoren zouden optreden de SDS, de AStA-FU en de IUS, welke een aantal concrete kwesties zouden uitwerken op het gebied van theoretische analyse en actieplanning.

Op dit tijdstip is nog niet met zekerheid te zeggen hoe deze samenwerking tussen Oost- en West-Europa tot stand is gekomen.

Er zijn enkele aanwijzingen voor dat de

(daarin zijn organisatie, de ZSP, vertegenwoordigend), in mei als zodanig vervangen en naar Warschau teruggeroepen, van daaruit leiding geeft aan deze campagne. Aangezien

volgens persberichten van juni 1968, van de "leiding" van de syndicalistische studentenbeweging in Europa zou hebben overgenomen, lijkt het gewettigd te veronderstellen dat een trouwe secondant van de Poolse studentenleider is.

Zoals uit het bovenstaande blijkt, wordt de situatie er internationaal niet overzichtelijker op, temeer niet daar er verschillende krachten aan het werk zijn die kennelijk verschillende doeleinden nastreven.

Activiteiten in verschillende landen

In de periode van de zomer van 1968 tot maart 1969 hebben speciaal de volgende activiteiten in Frankrijk, West-Duitsland en Engeland de aandacht getrokken.

Frankrijk

In Frankrijk had men eerst tijd nodig om de mislukkingen van de afgelopen zomer te verwerken. Daarna hield men zich uitvoerig bezig met de vraag wat er "mis" was gegaan en hoe bij nieuwe acties de fouten van het verleden voorkomen konden worden. Om die reden wilde men blijkbaar vóór alles komen tot een hechte samenwerking tussen arbeiders en studenten. Een voorbeeld daarvan is de UNEF-conferentie van 29 augustus 1968 in Brussel (zie pag.).

Een ander voorbeeld is de oprichting in september 1968 van een nieuwe organisatie, de "Alliance des jeunes pour le socialisme" en de vrijwel gelijktijdige verschijning van een blad "Rouge".

In beide gevallen betrof het een trotskistisch initiatief. Van de "Alliance" (waarbij een der leidende figuren van de verboden Federatie van Revolutionaire Studenten (FER) betrokken is) kunnen behalve studenten, ook middelbare scholieren en jonge arbeiders lid worden.

Het blad "Rouge", dat iedere veertien dagen in een oplage van 25.000 exemplaren zou verschijnen, wil eenzelfde bundeling, zij het dat daartoe ook volwassenen (arbeiders) kunnen toetreden. Het blad dat werd opgericht door jongeren behorend tot de JCR, heeft ten doel te komen tot een hergroepering die moet resulteren in een revolutionaire organisatie. Men stelt zich daarbij veel voor van contacten met geestverwante organisaties in het buitenland, zoals de SDS, de SJW, de Italiaanse en Latijns-Amerikaanse studentenbewegingen en de Japanse studentenorganisatie, de Zengakuren, waarvan ook trotskisten deel uitmaken.

De Franse studenten hadden ook met onderlinge tegenstellingen te kampen. Dat kwam het duidelijkst aan het licht op het 57ste congres van de UNEF, dat van 21 tot en met 25 december 1968 in Marseille plaatsvond. Daar ontstond een forse oppositie tegen het beleid van het bestuur, dat besloot zich niet in de eerste plaats met belangenbehartiging bezig te houden maar met politieke kwesties. Ook slaagde het bestuur er niet in de extremisten in de organisatie, i.c. de gedurende de mei-1968-crisis ontstane actie-comité's, vast te houden. Zij verlieten het congres en kondigden aan een eigen landelijke bijeenkomst te gaan organiseren. Deze actiecomité's zijn voornamelijk samengesteld uit trotskistische maoïstische en anarchistische elementen.

Ook na de zomer van 1968 werden blijkbaar fouten gemaakt. Begin februari j.l. deelden de universitaire actie-comité's mee, dat de bezetting van het rectoraat van de Sorbonne op 23 januari j.l. door 60 studenten en middelbare scholieren, een politieke vergissing was geweest. De huidige krachtsverhoudingen, aldus de studenten, maakten het onmogelijk op dit moment de strijd met de regering aan te binden. Met het oog daarop besloten de UNEF en de SNESUP (een linkse vakbond voor docenten) ook de voor 5 februari aangekondigde boycotactie voor onbepaalde tijd af te zwakken.

Deze voorzichtiger benadering blijkt ook uit het feit dat de extremistische studenten in de letterkundige afdeling van de universiteit van Nanterre (waar vorig jaar zo'n school maakte) zich inmiddels zorgen begonnen te maken over hun image. Zij willen "de openbare mening een minder verontrustend beeld van zichzelf geven dan wat de regering met haar vergiftigingscampagne,

ingang heeft doen vinden".

Wel blijft de toestand nog erg onoverzichtelijk. Dat geldt speciaal voor de universiteit van Vincennes (bij Parijs), die in een paar maanden tijds uit de grond is gestampt en waar o.a. geëxperimenteerd wordt met nieuwe organisatievormen voor het hoger onderwijs. Wat dit betreft hebben de actie-comité's tot nu toe kans gezien de vorming van een paritaire raad van studenten en docenten te voorkomen. Volgens persberichten zou er een kans bestaan dat de universiteit van Vincennes de rol gaat overnemen die in het verleden aan de Sorbonne en aan Nanterre was toebedeeld. Het docentencorps van Vincennes zou voor bijna de helft zijn aangesloten bij eerder genoemde SNESUP. , had samen met de leiding van de studentenrellen van mei-juni 1968.

West-Duitsland

Zoals reeds op pag. 5 vermeld, besloot het in september 1968 gehouden SDS-congres tot een agitatie binnen de Westduitse strijdkrachten. Ook een actie tegen de justitie stond op het program.

Wat de strijdkrachten betreft, wilde men in de eerste plaats een activering van de dienstweigering. Ook de mogelijkheden van desertie zouden worden bezien, waarbij o.m. aandacht zou worden besteed aan het ondervangen van de gevolgen daarvan voor de deserteurs.

Over de actie tegen de Westduitse justitie werd vooral gediscussieerd op het voortgezette congres van de SDS, in november 1968 in Hannover gehouden. Besloten werd tot het organiseren van "go-in's" en het bezetten van rechtszalen, alsook tot het vormen van groepen die het privé-leven en het verleden van rechters en officieren van justitie moeten "doorlichten".

Deze anti-justitie-actie staat niet op zich zelf. Tijdens een op 17 en 18 augustus 1968 in Amsterdam gehouden voorhoede-conferentie werd namelijk ook gesproken over de bestrijding van wat genoemd wordt "de kapitalistische repressie". De UNEF-conferentie van de 29ste augustus 1968 in Brussel hield zich eveneens met dit probleem bezig. Besloten zou zijn om te komen tot een internationale campagne tegen repressie en noodwetten.

In het SJ-periodiek "ESJEE" van 23 november 1968 werd er (n.a.v. het optreden tegen de bezetters van het Mexicaanse consulaat op 4 oktober) de aandacht op gevestigd dat het nodig was eindelijk acties te ondernemen tegen de justitie. De schrijver van het artikel,

die trotskistische relaties heeft, verwees daarbij naar West-Duitsland waar dit al op grote schaal zou worden gedaan. Volgens Meijer zou een anti-justitie-actie meer kans hebben tot een landelijke actie uit te groeien dan een anti-politie-actie, die zich tot plaatselijke gebeurtenissen zou beperken.

Engeland

Wat Engeland betreft zijn vooral de oprichting van de Revolutionary Socialist Student Federation (RSSF) en de activiteiten aan de London School of Economics van belang.

De RSSF werd in Engeland opgericht na een bezoek - half juni 1968 - van een aantal Europese studentenleiders, die kort tevoren nauw betrokken waren geweest bij studentenonlusten, zoals
die thans in Londen vertoeft waar hij zou willen gaan studeren aan de London School of Economics (LSE),

. Ook de toen in Engeland verblijvende en inmiddels naar zijn land teruggekeerde
nam aan de samenkomsten van deze studentenleiders deel (o.a. werd een teach-in gehouden in de London School of Economics).

Wat een recente actie betreft: eind januari 1969 werd de LSE door de universitaire autoriteiten gesloten, nadat door studenten vernielingen waren aangericht. Daarop bezetten de studenten het gebouw.

Mogelijk bestaat er verband tussen het optreden van de LSE-studenten en de opvattingen van één der docenten,
, die in 1967 door de State University van Columbia werd ontslagen nadat hij had deelgenomen aan de bezetting van die universiteit.

trok begin november 1968 in Nederland de aandacht toen hij tijdens de zgn. Derde Wereldweek een beroep deed op zijn gehoor zich metterdaad in te zetten voor de revolutie, waarbij hij de bezetting van universiteiten een belangrijk revolutionair project noemde.

ONTWIKKELINGEN IN NEDERLAND

a. Studentenactiviteiten

Zoals reeds in de inleiding werd vermeld, kwam het de afgelopen periode in Nederland slechts eenmaal tot vrij ernstige ordeverstoringen, nl. in oktober 1968. Deze vonden plaats uit protest tegen de veroordeling van een twintigtal jongeren, die op 4 oktober gedurende korte tijd het Mexicaanse consulaat in Amsterdam bezet hielden. Aan een demonstratie op 24 oktober in de hoofdstad werd door enkele duizenden jongeren deelgenomen.

Geen samengaan met arbeiders

Pogingen van de organisatoren (o.w. de bekende voorzitter van het bestuur van de Algemene Studentenvereniging Amsterdam-ASVA), om het doel waarvoor men demonstreerde - via een ingewikkelde constructie - te verleggen naar activiteiten tegen de politiek van de regering De Jong en daarin de arbeiders mee te krijgen, mislukten. Dat hadden de jongeren in feite aan zichzelf te wijten. Zij beging nl. de fout om een voor 22 oktober 1968 geplande demonstratie in het spitsuur te organiseren, waardoor het voor duizenden werknemers onmogelijk werd na afloop van hun werk tijdig hun woning te bereiken (om o.a. de televisiesamenvatting te kunnen zien van de Olympische Spelen in Mexico - sic!).

Ook bij een demonstratie op zaterdag 25 oktober d.a.v., eveneens in Amsterdam kregen de studenten geen aansluiting. Een verklaring van , te zien en te horen in de NTS-documentaire "Studenten '68" (uitgezonden op 25 februari j.l.), dat 2000 mensen uit de Jordaan aan de demonstratie hadden deelgenomen, is dan ook pertinent onjuist. De werkelijke situatie was een geheel andere, nl. dat de studenten door de arbeiders werden uitgescholden, zelfs in de Jordaan, terwijl men juist dat stadsdeel in de route had opgenomen om de verbondenheid met de arbeidersklasse tot uitdrukking te brengen.

Kort na deze demonstraties, kwamen ook studenten zelf daartegen in verzet. Onder meer werd in de studentenbladen "Propria Cures" (Universiteit van Amsterdam) en "Pharetra" (Vrije Universiteit), verkondigd, dat het ASVA-bestuur zich

door zulk optreden vervreemde van zowel haar supporters (studenten) als van het publiek (o.a. arbeiders). Onder degenen die kritiek hadden, bevonden zich zowel leden van de ASVA, als van de Studentenvakbeweging (SVB).

Interne tegenstellingen

Kort vóór het 10de landelijke congres van de SVB kwamen ook verder nog meningsverschillen aan het licht. Verschillen van inzicht over tactische kwesties in verband met acties op de universiteiten groeiden uit tot politieke meningsverschillen. Als gevolg daarvan vond een opsplitsing plaats in groepen, met elk haar eigen specifieke activiteiten. Er kwam, aldus de SVB, niet één groep naar voren, die een politiek program of een strategische lijn wist aan te geven die voor allen min of meer acceptabel was. Hierdoor werd de SVB als organisatie steeds meer verzwakt.

Mede in verband daarmee stelde het zittende bestuur voor om de organisatie te centraliseren. Gedacht werd aan een structuur van landelijk gecoördineerde raden onder leiding van een nieuwe commissie, de Sentrale Beleidscommissie (SBK).

Centralisatie mislukt

Alhoewel het er aanvankelijk op leek dat daarmee een uitweg uit de moeilijkheden gevonden was moet nu, na drie maanden, geconcludeerd worden, dat deze poging tot centralisatie mislukt is. Mogelijk is de "brede" samenstelling van de SBK, waarin behalve communisten ook trotskisten zitten, een der redenen van deze mislukking.

Een andere reden is wellicht het feit, dat de leden het veel te druk hebben met de afdelingen die zij vertegenwoordigen. Begin februari j.l. was de situatie zodanig dat van de 19 personen tellende SBK, slechts de voorzitter en de "secretaresse onderwijsfront", actief waren.

Ook valt het de syndicalistische studenten steeds moeilijker om nieuw kader aan te trekken en contact te krijgen met een breder publiek. Dat laatste bleek duidelijk uit de bijeenkomsten die gehouden werden na het afgelasten van het plan tot bezetting van het Maagdenhuis (bestuurscentrum van de Universiteit van Amsterdam) op 25 februari j.l. De belangstelling was zeer klein en

de aanwezige bestuursleden werden uitgelachen en uitgejouwd.

In verband met deze problemen is een artikel van de Utrechtse student _____, verschenen in het studentenblad "Trophonios" van november 1968, interessant. Deze schreef toen, dat wilde men ooit slagen in een democratisering van de universiteit, gestreefd zal moeten worden naar een verbinding tussen studenten en arbeiders, de verbinding die de gevestigde orde in Frankrijk tot iedere prijs heeft trachten te voorkomen. Volgens _____ bespeurt men hier, evenals in Frankrijk, onder de agerende studenten een sterke neiging tot wat zij "anarchisme" plegen te noemen: het tegenwerken van iedere poging om de acties te coördineren en het beleid te centraliseren. Men vreest voor een bureaucrativering en het verlies van het contact met de achterban, en, aldus de schrijver, terecht. "Maar men dreigt in een nieuwe fout te vervallen: in Frankrijk is immers juist het ontbreken van een groep, die het geheel kon overzien en leiden, fataal geweest". *)

Herstructurering NSR de oplossing?

Ook de SVB-leiding lijkt bevreesd voor het gevaar waarop _____ doelde. Wellicht wil men om die reden pogen via integratie van de Nederlandse Studenten Raad (NSR), de SVB, de grondraden (plaatselijke studentenvertegenwoordigingen) en de SVB-afdelingen uit de impasse te komen waarin de linkse studenten zo zachtjes aan zijn geraakt.

Wat dit betreft is het interessant wat de kortgeleden afgetreden perschef van het NSR-bestuur, _____ verklaarde n.a.v. de uitslag van de grondraadsverkiezingen van half februari j.l.. (Deze leverden de SVB 39 van de 50 NSR-zetels op). achtte het zeer waarschijnlijk dat nu een structuurwijziging van de NSR zou worden doorgevoerd. Volgens hem wil de SVB namelijk van een "parlement" af. In plaats daarvan zouden de belangen der studenten door een "vakbond" behartigd moeten worden.

*) _____ was op het moment dat hij dit schreef,

_____ . Kort daarna bleek hij ook trotskist te zijn geworden.

Uit de samenstelling van het nieuwe NSR-bestuur, dat sinds 1 maart jl. in functie is, zou kunnen blijken dat men inderdaad aan deze integratie is begonnen. Allereerst is de nieuwe vice-voorzitter tevens landelijk voorzitter van de SVB. Voorts creëerde men een nieuwe functie, nl. die van "secretaris onderwijsfront", een functie die behalve in de SVB ook in sommige grondraadsbesturen (w.o. Nijmegen) voorkomt.

Flexibiliteit autoriteiten

Aan het slot van de reeds genoemde NTS-documentaire "Studenten '68" werd aan _____ gevraagd om welke reden er in Nederland geen sprake was geweest van massale en gewelddadige studentendemonstraties. _____ gaf daarop ten antwoord, dat dit het gevolg was van de flexible houding van de autoriteiten. Zij losten de misstanden niet op, maar sprongen er, door de ervaringen opgedaan in het provo-jaar 1966, handiger mee om. Hij illustreerde dat met twee voorbeelden, nl. met dat van het ontslag van de student-assistenten van de VU, welk ontslag vorig jaar op het laatste nippertje werd ingetrokken, en met het voorbeeld van de legalisering van de bezetting van de aula der Amsterdamse universiteit in mei 1968. In beide gevallen werd aan acties de zin ontnomen.

Ook het SVB-seminar van juli 1968, in Drienerlo gehouden, hield zich met deze materie bezig. Vastgesteld werd toen, dat er geen uitgewerkte strategie was om de autoriteiten op de juiste manier te provoceren. (Bedoeld seminar was o.m. belegd om vast te stellen wat er aan de in het voorjaar en zomer gevoerde acties tegen het rapport Maris schortte). Getuige de "afgang" van de Mexico-demonstraties en de afgelaste bezetting van het Maagdenhuis, ziet het er naar uit dat de SVB'ers ook thans voor deze kwestie nog geen doeltreffende oplossing hebben gevonden.

Gelet op de hierboven geschetste problemen, waarmee de radicale studenten op dit moment te kampen hebben, kan men zich afvragen of het voor hen nog wel zin heeft zich met specifieke studentenactiviteiten bezig te houden. De indruk bestaat dat deze gedachte ook de leiding van de SVB voor ogen stond, toen zij, op een vergadering van de SBK van half december 1968, besloot op korte termijn een bijeenkomst te organiseren van activisten in de sfeer van het middelbaar, het hoger beroepsonderswijs en het

een nieuwe aanleiding tot activiteit kunnen vinden, zij niet opnieuw naar voren zullen komen. Men herinnere zich een zeer recent besluit van de Studentenraad van de VU (SRVU) om het overleg met de universitaire overheid af te breken omdat zij te weinig in het beleid betrokken wordt.

Herinnerd wordt ook aan de waarschuwing van het begin januari 1969 in Drienerlo gehouden SVB-seminar, "dat het meest verraderlijke moment van de herstructurering zou zijn, wanneer het niveau van de studenten niet voldoende ontwikkeld is; dan mogen geen hervormingen worden doorgevoerd. De actie resulteert dan in een verbetering en dus een versluiering van de fundamenteel gelijkblijvende bestaande orde, waarna het nog moeilijker wordt de oppositie te organiseren".

Toen tijdens een ledenvergadering van de SVB kort daarna een der aanwezigen vroeg of de SVB zich dan helemaal in het onderwijsprobleem vastbeet werd hem geantwoord dat het doel van de Studentenvakbeweging blijft via het onderwijs de maatschappij radicaal te veranderen. Of, zoals het in de NTS-documentaire zei: "wij kunnen de universiteit niet beter maken, wij kunnen de universiteit niet in dienst van de hele bevolking stellen, zoals wij dat willen, wij kunnen de misère aan de universiteiten voor de studentenbeweging niet veranderen, als wij niet de hele maatschappij veranderen".

Tenslotte moeten de gebeurtenissen in het buitenland nauwlettend gevolgd worden. Daarbij moet aandacht geschonken worden aan het feit dat het tot nu toe steeds zo is geweest dat de studentenbewegingen in de omringende landen ook voor Nederland de toon hebben aangegeven. Dat gold niet alleen voor het instellen van een Kritische Universiteit, zoals dat eind 1967 - begin 1968 aan de orde kwam, dat geldt ook voor het organiseren van de buitenparlementaire oppositie en voor gezamenlijke activiteiten van studenten en middelbare scholieren. Speciaal de SDS in West-Duitsland is in dit opzicht belangrijk.

b. Activiteiten van de overige radicale jongeren

Zoals reeds op pagina 13 is gezegd, doet de SVB pogingen de activiteiten van middelbare scholieren aan zich te trekken en in te passen in eigen acties. Daarin staat deze organisatie evenwel niet alleen; ook de Socialistische Jeugd (SJ) doet zulks.

Reeds in juni 1968 lieten deze linkse socialisten blijken grote belangstelling te hebben voor de schoolgaande jeugd ("de scholieren in Frankrijk hebben bewezen een belangrijke revolutionaire kracht te zijn"). Bij die zelfde gelegenheid werd meegedeeld dat het ook op de Nederlandse scholen rommelde, dat er al gewerkt werd aan een coördinatie-comité voor actie en dat daarom de SJ veel actiever dan voorheen binnen de scholen moest gaan werken.

In juli 1968 meldde de SJ een groot aandeel te hebben gehad in de oprichting van een scholierenkerngroep in Amsterdam-West. Deze mededeling kwam kort na het bericht dat er eind juni d.a.v. in Utrecht een bijeenkomst was geweest van vertegenwoordigers van enkele groepen middelbare scholieren, waar besloten werd in oktober 1968 een scholierencongres te organiseren. De initiatiefneemster van de bijeenkomst was

Het congres werd eerst op 30 november j.l. gehouden. Aan de vooravond ervan kwam een nummer uit van het SJ-blad "ESJEE", met daarin een artikel van

waarin gesteld werd dat het deelnemen van middelbare scholieren aan demonstraties in West-Duitsland gezien moest worden in verband met het feit, dat de problemen der scholieren niet los gezien kunnen worden van die van alle onderdrukte groepen en klassen van de maatschappij. Het artikel was bedoeld als een handleiding voor een "anti-autoritaire gedragslijn". (staat samen met achter de AUSS (Aktionszentrum Unabhängiger und Sozialistischer Schüler), die werd opgericht in juni 1967 - zie ook pag. 5).

Het eerste congres van de Scholieren Belangen Organisatie (SBO) op 30 november j.l. verliep rommelig en chaotisch. Besloten werd begin 1969 weer bijeen te komen, zij het dat die bijeenkomst dan alleen toegankelijk zou zijn voor vertegenwoordigers van actiegroepen op scholen. Aan het slot van het congres werd een motie aangenomen, waarin de regering werd gevraagd de extra-heffingen behoeve van de NAVO over te hevelen naar het onderwijs.

Half januari 1969 volgde dan de door de SVB geïnspireerde bijeenkomst van activisten uit het middelbaar, het hoger beroeps en het wetenschappelijk onderwijs. Zij waren bijeengebracht door de NSR, de SVB, de SJ, de SBO en de FAMOS (Federatie van Amsterdamse Middelbare Scholieren voor Ontspanning en Sport).

Ook onder de scholieren is het niet alles koek en ei. Zo blijkt oppositie te bestaan tegen de SBO, die men een ondemocratische instelling verwijt, zoals tot uiting kwam tijdens een op 2 februari j.l. door de Caland-scholengemeenschap in Rotterdam gehouden hear-in, waaraan o.m. leden van de SVB, de Kritische Universiteit en de SBO deelnamen.

Mede als gevolg van de in Rotterdam aan het licht gekomen oppositie, kon het 2de SBO-congres pas op 23 februari in Amsterdam gehouden worden. Ook op dit congres kon men het niet eens worden over een organisatie-structuur, een punt dat ter bestudering werd opgedragen aan een kerngroep van 10 jongeren, die op een over een maand te houden 3de congres met haar voorstellen dienaangaande moet komen.

Bekend werd voorts dat de SBO-afdelingen in Rotterdam en Den Haag grotendeels zouden bestaan uit SJ-leden. Tenslotte is er de mededeling dat binnenkort de oprichting is te verwachten van wat wordt genoemd een "kritische" lerarenorganisatie. De eerste doclstelling van een dergelijke organisatie zou zijn, steun te verlenen aan de SBO.

c. Toenemende trotskistische invloed

Niet alleen in het buitenland valt waar te nemen dat trotskisten in toenemende mate pogingen doen hun invloed uit te breiden, ook in ons land is dit vast te stellen en wel in de SVB, in "Politeia" en de SJ.

Wat de SVB betreft kunnen in dit verband genoemd worden [naam], beiden studierend in Nijmegen en lid van de Sentrale Beleidskommissie (SBK); voorts [naam] is ook lid van de SBK, en voorts actief in "Politeia" (lid redactie).

Andere trotskisten in "Politeia" zijn [naam] van de afdeling Utrecht, [naam] van de afdeling Nijmegen, [naam] van de inmiddels opgeheven afdeling Amsterdam en [naam] die deel uitmaakt van de redactie.

De laatste is ook actief in de SJ, samen met [naam] welke laatste een functie heeft in de scholierenkerngroep West in Amsterdam.

BIJLAGE I

ACTIES EN ANDERE GEBEURTENISSEN IN

DE VERSCHILLENDE UNIVERSITEITS- EN

HOGESCHOOLSTEDEN

AMSTERDAM

- 4-10-'68 Bezetting van het Mexicaanse consulaat door 20 jongeren, leden van de SVB, "Politeia" en de SJ.
- 22-10-'68 Berechting bezetters consulaat. Protestdemonstraties. Botsingen tussen politie en demonstranten.
- 23-10-'68 Ledenvergadering SVB-afdeling VU over de pluriformiteit in de SVB.
- 24-10-'68 Protest-actie van enkele duizenden studenten tegen het verbod van een voor deze dag aangekondigde demonstratie.
- 26-10-'68 Demonstratie tegen de regeringspolitiek (vervolg op de demonstratie van de 24e).
- 5-11-'68 Oproep, uitgaande van de Scholierenkerngroep en de SVB-afd. Amsterdam, aan middelbare scholieren, op 6 november bij de Oudemanhuispoort samen te komen om te worden voorgelicht over de gebeurtenissen in de studentenwereld.
- Begin nov. In kleine kring ontvouwt i
zijn ideeën over de tactiek van de studenten-strijd.
- 9-11-'68 Tijdens slotbijeenkomst Derde Wereldweek wordt besloten tot boycot-actie tegen Nederlandse fabrikanten die Rhodessische tabak verwerken en tot actie onder de arbeiders van Wilton Feyenoord die aan de "Karel Doorman" werken (verkocht aan Argentinië).
- 9-11-'68 "Propria Cures" en "Pharetra" distanciëren zich van de anti-Mexico-demonstraties, tot ongenoegen van die op 18 november in het periodiek "Links" op de kritiek reageert.
- half nov. Het SJ-bestuur besluit tot actie tegen de werkzaamheden aan de "Karel Doorman" (zie ook onder Rotterdam).
- 27-11-'68 Een groep studenten en hoogleraren van de theologische faculteit van de Universiteit van Amsterdam geeft in een brief aan de Staten Generaal uiting aan verontwaardiging over de verhoging van de Nederland-NAVO-bijdrage met 225 miljoen gulden.
- dec.'68 Aan de Universiteit van Amsterdam zijn enige werkgroepen gevormd zoals de NAVO-werkgroep, de werkgroep radendemocratie en buitenparlementaire actie etc.
- 9- 1-'69 De Vereniging van Amsterdamse Scholieren sluit zich aan bij de SBO.
- 20- 2-'69 Na het bezoek van Minister Veringa aan de VU zou de studentenraad van deze universiteit hebben besloten tot een "hardere lijn".
- 23- 2-'69 Tijdens het 2e SBO-congres deelt de Amsterdamse leraar mede, dat meer dan 100 leraren blijk hebben gegeven van belangstelling voor een kritische lerarenorganisatie.

UTRECHT

- 16- 9-'68 Ordeverstoring na rectoraatsoverdracht.
- 4-11-'68 De Utrechtse Studenten Faculiteiten Raad (USFR) (=grondraad) eist van curatoren een verbod op het instellen van de numerus fixus voor alle faculteiten. Dreigt met boycot colleges en demonstraties.
- 28-11-'68 De USFR gaat voorlopig niet in op het verzoek om twee student-leden in de Academische Raad te benoemen.
- febr.'69 Er schijnt een contact te bestaan tussen de UNEF (Franse nationale studentenunie) en de USFR. Als resultaat daarvan zou er eind februari- begin maart 1969 in Parijs met Franse studenten, waaronder enige van het actie-comité van de faculteit der letteren aan de universiteit van Nanterre, een bijeenkomst gehouden worden.

LEIDEN

- 12- 9-'68 Tijdens het tweede debat van de NSR met Minister Veringa, in Leiden, verspreidt de anarchistische groepering "Tatatantan" uit Utrecht, pamfletten met critiek op voorzitter van de NSR.
- 21- 2-'69 Op de Rijksuniversiteit wordt door de ALSV op grote schaal een satirisch informatieblad onder studenten, stafleden en hoogleraren verspreid. Aanleiding daartoe is een weigering van curatoren een nota van de ALSV over de reorganisatie van de universiteit te publiceren in het officiële mededelingenblad "Acta et Agenda".

ROTTERDAM

- 30-10-'68 130 Rotterdamse studenten trekken op naar het gebouw van de curatoren van de Economische Hogeschool om te protesteren tegen een toeslag op het college- en inschrijfgeld.
- begin dec. Het SJ-bestuur geeft de SJ-afd. Rotterdam aanwijzing over de samenwerking met de SVB-afd. Rotterdam inzake acties tegen de "Karel Doorman".
- 2- 2-'69 "Hear-in" van leerlingen van de Calandscholengemeenschap met vertegenwoordigers van 150 scholen uit het hele land over de situatie in de SBO.

NIJMEGEN

- 30-10-'68 Zevenhonderd Nijmeegse studenten bezetten, ondanks protesten van de rector magnificus, de aula van de universiteit, o.a. als protest tegen de numerus fixus.
- 2-11-'68 Vietnambetoging onder deelname van buitenlanders. Vermoedelijk studenten uit Duitsland, België, Frankrijk en Engeland.
- 2-11-'68 Aan het begin van de Derde Wereldweek in Nijmegen, wordt het woord gevoerd door de Amerikaanse ex-hoogleraar
Onder zijn gehoor bevinden zich behalve Nederlandse studenten, ook studenten uit Frankrijk (Parijs), België (Leuven) en enkele Latijns-Amerikaanse landen (Columbia en Venezuela).
- dec.'68 Het Onderwijsfront in Nijmegen, voortgekomen uit de KrU aldaar, blijkt ingeschakeld in de voorbereiding van een seminar van middelbare scholieren (van 2 tot 6 jan.).
- 2/6-1-'69 Tijdens het seminar wordt o.a. besloten zo snel mogelijk met verschillende scholen (eerst met de scholengemeenschap Mariënbosch-Nebo) contact op te nemen.
- 14- 1-'69 Door enkele leerlingen van de scholengemeenschap Mariënbosch-Nebo wordt een voorlichtingsavond gehouden. De organisatoren zijn van mening dat de problemen van de scholieren op veel punten gelijk zijn aan die van de studenten.
- 30/1-
3/2-'69 In het gebouw van de Unie van Studenten in Nijmegen (USN) wordt een seminar gehouden over het stakingsrecht.
- 1/3 en
7/3-'69 De werkgroep zelfbeheer van de KrU in Nijmegen organiseert een seminar over "Arbeidersraden en zelfbeheer". O.m. wordt de vraag bezien hoe "zelfbeheer" operationeel gemaakt kan worden in de strategie van de studentenbeweging.

EINDHOVEN

febr.'69 In Eindhoven is door SVB-ers en Rode Jeugd een actiecomité opgericht tegen een vestiging van Philips in Griekenland.
Demonstratie op 22 februari. Botsing met de politie.

TILBURG

16- 9-'68 Ordeverstoringen tijdens de rectoraatsoverdracht.
6-12-'68 Besluit tot samenwerking tussen plaatselijke afdelingen van de SVB, Politeia en de KrU, onder de naam "Links Front".
11/12-3-'69 Bezetting van de aula van de Hogeschool eindigt met een college over het Duitse studentenprotest door een student uit Bonn (persbericht).

GRONINGEN

6-11-'68 Demonstratie tegen invoering van de numerus fixus.
14- 3-'69 Studenten van de subfaculteit Nederlands overwegen een collegestaking om hun eisen m.b.t. beslissingsbevoegdheden kracht bij te zetten.

BIJLAGE II

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

- ANPS = Algemeen Non-Politiek Studenten Belang. Studentenorganisatie, die begin 1967 is opgericht. Heeft als uitgangspunt het intellectueel engagement, in tegenstelling tot het maatschappelijk engagement van de SVB. De ANPS staat zeer kritisch tegenover de politieke activiteiten van de ASVA. Invloed van de ANPS: in 1968 waren er van de 50 leden van de Nederlandse Studenten Raad (Raad van Vijftig) twee lid van de ANPS.
- AUSS = Aktionszentrum Unabhängiger und Sozialistischer Schüler. Westduitse politieke scholierenorganisatie.
- ASta = Allgemeine Studentenausschusz. Grondraad van de universiteit c.q. plaatselijke studentenvertegenwoordiging.
- ASVA = Algemene Studentenvereniging Amsterdam. Organisatie met 11.000 leden.
- CESE = Congres des étudiants syndicalistes européens. Een in maart 1967 in Brussel opgerichte organisatie van Westeuropese syndicalistische studenten. (De SVB is er o.a. bij aangesloten.)
- FAMOS = Federatie van Amsterdamse Middelbare Scholieren voor Ontspanning en Sport. Heeft belangstelling voor de Scholieren Belangenorganisatie (SBO).
- FDJ = Freie Deutsche Jugend. Communistische jeugdorganisatie in Oost-Duitsland.
- FER = Fédération des étudiants révolutionnaires, sinds april 1968 de naam van het Comité de liaison des étudiants révolutionnaires (CLER). Voortgekomen uit de Franse tak van de 4e Internationale (trotskisten). Beide organisaties werden bij besluit van de Franse regering van 13 juni 1968 ontbonden. De FER speelde een grote rol bij de voorbereiding en het ontwikkelen van de oproeren in het Quartier Latin in Parijs in mei 1968.
- FU = Freie Universität van West-Berlijn.
- ISC = International Student Conference. Niet-communistische studentenorganisatie, destijds opgericht als tegenhanger van de communistische IUS.
- IUS = International Union of Students. Internationale communistische studentenorganisatie, in Praag gevestigd, waarin de Russen het voor het zeggen hebben.
- JCR = Jeunesse communiste révolutionnaire. Hierin spelen trotskisten een belangrijke rol.

- LSE = London School of Economics. Economische hogeschool in Londen. Centrum van onrust in de Britse studentenwereld.
- NSA = Nederlandse Studenten Accoord. Werd in 1965 opgericht en bundelt meest liberale ideeën. Tegenhanger van de SVB. In 1968 had deze organisatie 18 zetels in de Raad van Vijftig (NSR).
- NSR = Nederlandse Studenten Raad. Overkoepelend orgaan van de plaatselijke studentenvertegenwoordigingen.
- PSIUP = Partito Socialista Italiano di Unita Proletariana. Italiaanse socialistische partij van de proletarische eenheid. Deze partij is linkser dan de Italiaanse communistische partij.
- RSA = Radical Student Alliance. Engelse studentenorganisatie, waarin zowel communisten als trotskisten de leiding hebben.
- RSSF = Revolutionary Socialist Student Federation. Eveneens een Engelse studentenorganisatie, waarvan zowel trotskisten als anarchisten deel uitmaken.
- SBK = Sentrale Beleidskommissie van de Studentenvakbeweging. Het landelijk bestuur van deze organisatie.
- SBO = Scholieren Belangenorganisatie. Een bundeling van o.a. middelbare scholieren. Onderhoudt nauwe relaties met SVB en SJ.
- SDS = Sozialistische Deutsche Studentenbund. Links-socialistische Westduitse studentenorganisatie.
- SJ = Socialistische Jeugd van Nederland. Links-socialistische organisatie, die zowel arbeidersjeugd, scholieren als studenten in zich verenigt.
- SJW = Socialistische Jonge Wachten. Belgische links-socialistische jeugdorganisatie. (Zusterorganisatie SJ.)
- SNESup = Syndicat National de l'Enseignement Supérieur. Een linkse vakbond van docenten in Frankrijk.
- SUF = Socialistik Ungdoms Forum. Een links-socialistische Deense jeugdorganisatie.
- SVB = Studentenvakbeweging in Nedeland.
- SVB = Studentenvakbeweging in Leuven
- UNEF = Union nationale des étudiants de France. France nationale studentenunie, aangesloten bij de CESE.

- VVS = Vereniging der Vlaamse studenten. Belgische zusterorganisatie van de Nederlandse SVB.
- WFDY = World Federation of Democratic Youth. Communistische internationale jeugdorganisatie, die haar zetel in Boedapest heeft, en waarin, evenals dat met de IUS het geval is, de Russen de lakens uitdelen.
- ZSP = Zrzeszenie Studentów Polskich. Poolse nationale studentenunie.